

Zjevení

Necháme-li zcela stranou theologický problém zjevení (neboť theologie je sama odpovědná v tomto směru, i když se nemůže po pojmové stránce vyhnout filosofickému posouzení a kritice), můžeme se plně soustředit na zjevení jako problém ryze filosofický. Jsou filosofové, kteří apriori jakoukoliv filosofickou relevanci zjevení jednoduše popírají (např. Jaspers). Po mém soudu tak činí neprávem a na základě předpojetí a předsudku. Každý člověk má zkušenost s tím, že mu napadne něco, co nečekal a co si sám aktivně nevymyslel ani nevykombinoval. Česká slova „napadnouti“ a „nápad“ dobře vystihují skutečnost, že nápady nejsou naším výkonem, že to nejsou produkty naší myšlenkové aktivity, nýbrž že v nich jsme osloveni jakoby odjinud přicházející výzvou, abychom svou mysl zaměřili k zachycení, pochopení a promyšlení něčeho, co na nás „padlo“ odkudsi mimo nás. Nejčastěji mají takové „nápady“ zdroj v druhých lidech (někde jsme to už od někoho zaslechli, i když jsme tomu třeba nevěnovali pozornost, apod.), ale i tak musíme připustit, že všechny takové nápady se v dějinách objevují vždycky jednou poprvé. A naší otázkou je, jak dochází a jak vůbec může docházet k tomu, že někoho takový nápad opravdu napadne poprvé. Přinejmenším o takovém případě může filosof uvažovat a mluvit jako o „zjevení“. Když např. Rádl na konci své Útěchy z filosofie mluví o loupežníkovi, kterého „z ničeho nic napadlo“, že loupit je hanba, je to vlastně právě takové „zjevení“ (i když v tomto případě by také mohlo jít jen o vzpomínku na něco, co loupežník už slyšel; tomu se ovšem Rádl brání slovy „z ničeho nic“ a poukazem na „starou loupežnickou rodinu“). V každém případě tu musel někdy dávno být člověk, kterého něco takového napadlo vůbec poprvé, tj. jako prvního člověka vůbec.

(Praha, 931222-2.)